

Mobility management i byggskedet

En vägledning till vad, varför och hur

TRAFIKVERKET

Mobility management i praktiken

Den här foldern är en vägledning till vad mobility management i byggskedet innebär i praktiken, det vill säga hur förutsättningarna för trafikanter att göra effektiva och hållbara resor kan förbättras. Här beskrivs hur ett projekt kan arbeta med mobility management, nyttan för olika parter och vad begreppet innebär.

Det handlar om att hitta, utveckla och informera om valmöjligheter.

Utgångspunkten vid utformning och arbetsplanering vid infrastrukturprojekt ska alltid vara en trafikslagsövergripande analys. Det är människorna och godset som ska komma fram i trafikmiljön – inte fordonen!

Gång, cykel-, och kollektivtrafik pekas ut som prioriterade trafikslag i Trafikverkets strategiska utmaningar och mål och inom Västsvenska paketet.

Mobility management är ett koncept för att främja hållbara transporter och påverka bilanvändningen genom att förändra resenärers attityder och beteenden.

En av de sex strategiska utmaningarna:

Väl fungerande resor och transporter i storstadsregionerna

Strategiska mål:

- Trängseln i storstadsregionerna ska minska.
- Kollektivtrafikens kapacitet och förutsättningar i storstadsregionerna ska öka, uttryckt som andel av resandet.
- Cykel- och gångtrafiken i storstäderna ska öka och vara säkrare.

Med sikte på alla trafikanter

Trafikverket vill skapa största möjliga värde för medborgare och näringsliv – våra kunder.

Medborgarnas behov och krav handlar i grund och botten om att transportsystemet ska underlätta det dagliga livet genom att erbjuda smidiga resor till arbete, affär, skola, fritidsaktivitet eller annat. Näringslivet behöver tjäna pengar och växa. Ett tillgängligt, tillförlitligt och effektivt transportsystem underlättar för företagen och även för offentlig verksamhet.

Det är när vi arbetar kundorienterat och med ett kundperspektiv som vi omsätter vår kunskap till verklig kundnytta.

Detta synsätt ska genomsyra verksamheten, inte minst på byggplatserna. De dagliga besluten om uppställning av fordon och maskiner, avstängningar och lagerplatser påverkar trafikanterna och deras beteende. Här måste det synas att alla resenärer är viktiga, med en extra tonvikt på kollektivtrafikanter, cyklister och fotgängare.

En del av störningshanteringen

När ett bygge sannolikt kommer att medföra störningar i trafiksystemet kan detta hanteras genom olika åtgärder. Att anpassa byggverksamheten och att leda om trafiken så att den inte går genom eller invid arbetsplatsen har länge använts med framgång. Ytterligare ett kraftfullt verktyg är mobility management som i byggskedet innebär att stimulera trafikanter till resebeteenden som minskar antalet fordon i trafiken.

Mobility management i byggskedet innebär bland annat åtgärder så att färre ska resa ensamma i bil. På så vis blir det även färre antal fordon att

hantera. Det kan därmed vara aktuellt att prioritera framkomlighet för gående, cyklande och kollektivtrafikresenärer på bekostnad av ensambilåkare. Det stimulerar också bilisterna till att ändra sitt resebeteende.

Alla typer av åtgärder enligt figuren nedan behöver övervägas i samband med varje byggprojekt för att hitta bästa tänkbara lösning. I många projekt krävs det flera åtgärder av varje typ för att få önskad verkan.

Störningshantering under byggskedet

Bibehållen kapacitet

- Bygga andra tider
- Bygglogistik

Flytta trafiken

- Omledning
- ITS

Minska trafiken

Mobility management
i byggskedet

Både hårt och mjukt

Att bygga och underhålla vägar, järnvägar och annan infrastruktur medför ofta störningar för alla typer av trafikanter. Framkomlighet för gående, cyklister och kollektivtrafikresenärer har ofta låg prioritet, kanske därför att de inte utgör lika stor mängd. Men det är ju den mängden som ska öka!

Det krävs ett utbud av konkurrenskraftiga och attraktiva alternativ till bilen för att åtgärder inom mobility management ska ha effekt.

Mobility management i byggskedet omfattar:

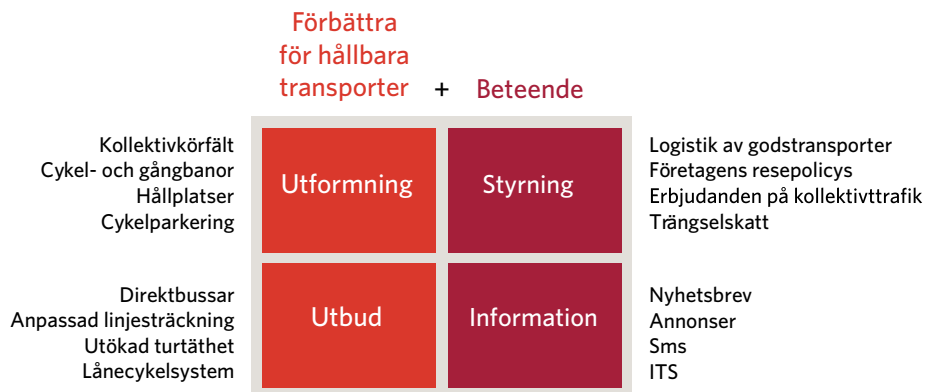
- åtgärder som förbättrar utformning och utbud för hållbara transportsätt
- beteendepåverkande åtgärder såsom styrning och information

Att arbeta med mobility management just i byggskedet är särskilt effektivt eftersom

trafikanter blir mer motiverade att se över sina resval när byggen inkräktar på invanda vardagsresor. Styrning och information kan då bidra till att fler börjar utnyttja mer hållbara färdmedel genom att resenärer erbjuds nya perspektiv och ett bra beslutsunderlag.

Grundläggande för mobility management är beteendepåverkande åtgärder, som information och kommunikation, organisation av tjänster och koordination av olika partners verksamheter. Dessa åtgärder förbättrar ofta effektiviteten hos åtgärder som förbättrar för hållbara transporter (till exempel nya spårvagnslinjer, vägar eller cykelbanor). Beteendepåverkande åtgärder kräver inte nödvändigtvis stora finansiella investeringar och de kännetecknas samtidigt av en bra kostnads/nyttokvot.

Åtgärder inom mobility management i byggskedet

Tips, råd och exempel

Vad är det för typ av åtgärder som kan ingå i ett arbete med mobility management? Egentligen finns inga begränsningar så länge syftet är att stimulera till hållbara resval. Här är några exempel på vad som går att göra, vad som bör beaktas och vad som är en generell förutsättning.

Barn är en särskild målgrupp i arbetet. Kanske ligger det en skola i närheten? Då kan säker skolväg och information till föräldrar vara extra viktigt att tänka på. Det ska vara tryggt och säkert för barn att ta sig fram längs vägen även under byggtiden.

Tillgänglighetsanpassning handlar om god framkomlighet för alla trafikanter. Det ska inte bara gå att stanna med bussen eller tåget, det ska dessutom gå att ta sig till och från hållplatsen på ett tryggt, säkert och smidigt sätt för alla resenärer.

Varje trafikant har sina unika förutsättningar. Genom att erbjuda personliga resplaner ökar möjligheterna till ändrade resvanor. Kombinera gärna med riktade erbjudanden såsom prova-på-kort med kollektivtrafiken.

Cyklister får ofta ta sig fram "bäst de kan", vilket skapar otrygghet och irritation. Med tydlig vägvisning, genomtänkta lösningar vid omledning och god skötsel av gång- och cykelbanor förbättras förutsättningarna för cyklisterna. Ställ inte fordon, maskiner eller material från arbetet på cykelbanorna, vilka dessutom ska vara asfalterade. Glöm inte cykelparkeringarna!

Ibland behövs bilen eller cykeln under en del av resan med kollektivtrafiken. Försök då skapa goda möjligheter till kombinerade resor. Det kan räcka med en grusad yta för att göra en tillfällig pendelparkering. Tänk på att visa var parkeringarna finns och att visa vägen till närmaste hållplats för de som parkerat.

I vissa projekt kan det vara extra viktigt att tänka i stråk. Om störningar uppstår längs en väg kan resenärer uppmuntras att åka tåg i stället. Detta förutsätter god kommunikation mellan till exempel trafikoperatörer och hållplatsansvariga och ut till passagerare. Fördelen är att resenärerna hittar nya färdvägar som det finns goda chanser att de fortsätter använda efter byggskedet.

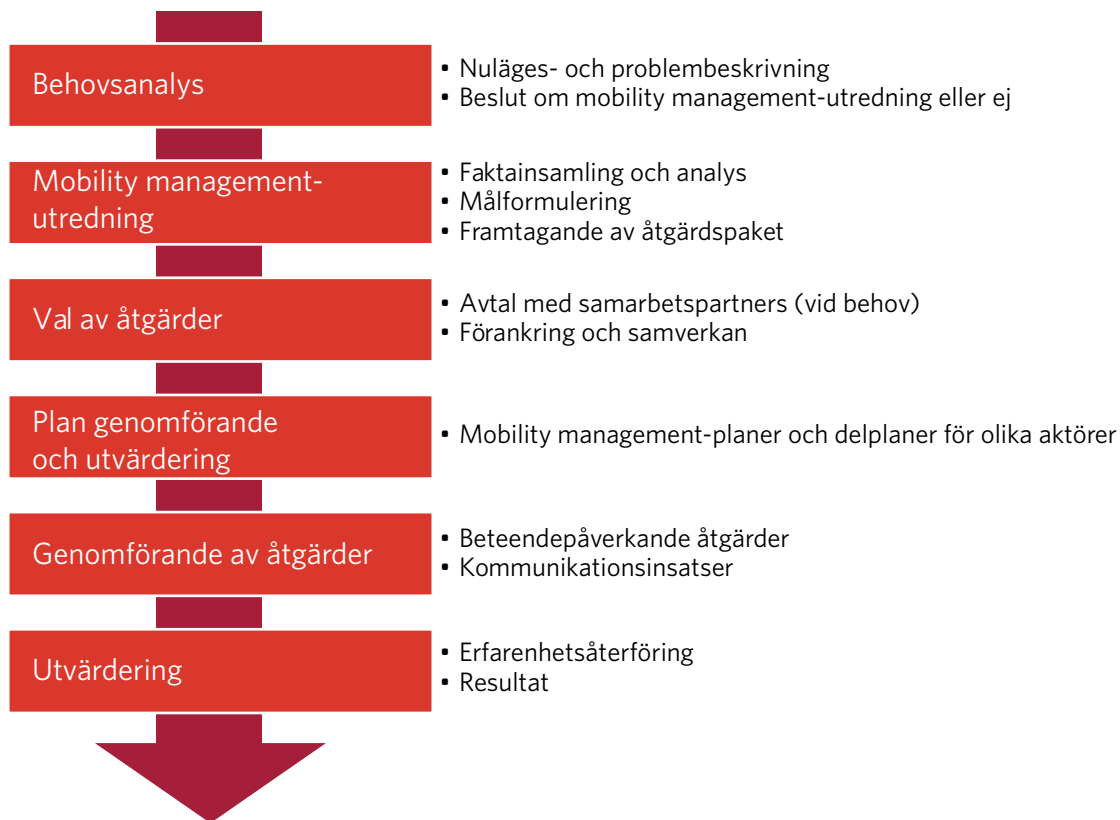
Ha en dialog med företag för att hitta incitament för personalen att förändra sina arbetsresor, arbetstider eller rent av plats för arbetet – till exempel i hemmet. Kanske går det att påverka kunders resor till och från företaget eller tider för ankommande och avgående gods? Ibland kan information förmedlas via företagets kommunikationskanaler.

Mobility management i ett byggprojekt

Vid planering av byggprojekt ska framkomlighet för trafikanter och gods under byggskedet finnas med. Trafikverkets Handbok för planering inför Mobility Management-åtgärder i byggskedet (Trafikverket publikation 2012:094) beskriver ingående processen från tidig planering till färdig produkt.

Ta hjälp av samordnaren för mobility management i ditt verksamhetsområde för mer stöd.

Vinster och resultat

Det finns många skäl, på såväl kort som lång sikt, för att arbeta med mobility management i byggskedet.

Mobility management i byggskedet har som mål att minska negativ påverkan på tillgänglighet för alla trafikantslag under byggskedet, men åtgärderna kan också ha en planerad, positiv och bestående effekt efter att byggprojektet är färdigt.

Varje enskild åtgärd kanske bara bidrar med någon procents trafikminskning, men ett helt mobility management-program för byggskedet, med ett paket av åtgärder, kan sammantaget ge betydande effekter.

Ju fler trafikanter som gör hållbara val av färdmedel, väljer alternativa vägar eller andra restider desto mer förbättras framkomlighet och tillgänglighet för alla de trafikanter som av olika skäl måste använda den aktuella vägsträckan och närområdet som påverkas av bygget.

För arbetsplatser som ligger i anslutning till väg- och järnvägsbyggen kan ett väl sammansatt åtgärds paket minska risken för att deras anställda, besökare och varuleveranser ska bli försenade i trafiken.

Entreprenörer som arbetar vid vägen får en lugnare arbetsmiljö och kan genomföra arbetet mer effektivt om färre fordon rör sig nära området. Detta kan i sin tur generera kostnadsbesparingar.

För Trafikverket i rollen som väg- och banhållare kan den förbättrade tillgängligheten bidra till lägre kostnader. Det kan även främja trafiksäkerheten, skapa mindre negativ opinion och bidra till minskade utsläpp av miljö- och hälsoskadliga ämnen.

Fördelar för alla

Trafikanter

- ökad framkomlighet
- ökad tillgänglighet
- fler valmöjligheter

Företag och organisationer

- bättre tillgänglighet för godstransporter och arbetspendlare
- lägre kostnader
- ökad goodwill bland kunder och anställda

Entreprenörer

- bättre arbetsmiljö
- mer effektivt byggande
- lägre kostnader

Väghållare

- färre trafikstörningar
- lägre kostnader
- goodwill

Exempel på projekt inom Trafikverket med mobility management-åtgärder

- 155:an Torslandavägen
- E18 Hjulsta - Kista
- E45 delen Lilla Bommen - Marieholm
- Förbifart Stockholm
- Stallbackabron
- Västlänken

Se även Handbok för planering inför mobility management-åtgärder i byggskedet (Trafikverket publikation 2012:094)

Trafikverket, 405 33 Göteborg | Besöksadress: Kruthusgatan 17
Telefon: 0771-921 921 | Texttelefon: 010-123 50 00

www.trafikverket.se